

De oude Holle Boom bij Kraantje Lek

Nico Oosthoek
www.ambachtelijk-houtdraaien.com

Foto 1 toont de boom in begin 1900 en foto 2 omstreeks 1960

Kraantje Lek is de naam van een historische plek in Overveen bij Haarlem. Daar staat een restaurant met de naam Kraantje Lek met speeltuin en een hoge duintop. Onderaan die duintop staat (of stond) een bijzondere oude iep die al eeuwen bekend staat als de Holle Boom van Kraantje Lek. De boom wordt al in 1350 genoemd in historische verhalen.

In 1812 werd de iep door bliksem-inslag getroffen en ontstond een enorme holte, die hem beroemd zou maken als de Holle Boom van Kraantje Lek. Hij werd ook wel de Kindertjesboom genoemd. Hier kwamen de kinderen vandaan, zo vertelden vele Haarlemmers hun jonge spruiten. Lennaert Nijgh heeft er een lied over geschreven: "De Holle Boom, de volle boom, de hoge holle toverboom".

In juli kreeg ik het verzoek om een schaal te draaien van een stuk hout van een bijzondere boom. Toen ik hier, ook uit nieuwsgierigheid bevestigend op antwoordde, kreeg ik te horen dat het om de laatste resten ging van de bekende Holle Boom van Kraantje Lek in Overveen.

In november 1972 werd de boom getroffen door een enorme storm die het laatste beetje leven uit zijn oude bast ranselde. Lange tijd bleef hij daar staan als levenloos monument tot in 2007. Hij was afgezet met een hek en er mocht niet meer in worden geklommen. Van binnen was hij helemaal vermolmd.

Dat vonden talloze Haarlemmers, die hier goede jeugdherinneringen aan bewaarden, zonde. De Haarlemse kunstenaar Kees Verkade, vriend van de eigenaar van Kraantje Lek, bood aan een bronzen replica op ware grootte door bronsgieter Binder in Haarlem te laten gieten. De boom

met zijn hoogte van 6 meter werd in 32 stukken gezaagd en naar de bronsgieterij gebracht. Van alle stukken werden mallen gemaakt en in brons gegoten. De bronzen stukken werden onzichtbaar aan elkaar gelast en zo kreeg de boom zijn oude vorm weer terug. 15 mei 2008 is de bronzen boom feestelijk onthuld. De restanten van de boom werden in handzame stukken gezaagd en met een certificaat van echtheid aan de vrienden van de Holle Boom uitgereikt. De stukken van de boom zijn over de hele wereld terug te vinden. Zo kreeg ik een officieel stuk om er een schaal uit te draaien.

De boom vermolmd

De boom in brons

Hier is het stuk iepen te zien zoals het bij mij werd gebracht. Vol met houtwormgaten, scheuren, rot en op sommige plekken resten van een brandje of blikseminslag. Op sommige plaatsen zat een soort cement, aangebracht door de bronsgieter, waarschijnlijk om te zorgen dat het brons niet in het rotte hout liep.

Ik heb het stuk iep met de kettingzaag zoveel mogelijk rondgemaakt en op een vlakke plaat geschroefd. Eerst met de beitel een stuk uit het midden weggehakt zodat de vlakke plaat goed bevestigd kon worden.

Het draaien is begonnen, hoe verder ik draaide hoe beter het hout werd. Houtworm kwam ik in dit deel niet tegen, maar wel veel gaten van houtworm.

De buitenkant van de schaal is gedraaid met een kamertje voor het bevestigen van de klauwplaat. Ik wilde geen chemische houtrot beschermer gebruiken. Om het hout toch te verstevigen heb ik vele lagen sanding sealer op alcohol basis aangebracht.

De schaal is nu uitgehold. De bedoeling was om een robuuste schaal te draaien. De wanddikte \pm 4 cm zodat de buitenkant van de boom nog goed zichtbaar bleef. Scheuren en houtwormgaten niet dicht maken maar laten zien.

De schaal is afgewerkt met 3 lagen Danish oil.

Uit een reststukje nog een stop voor een fles

Bronnen:
Restaurant Kraantje Lek
Bomen info.nl
De Holle Boom bij Kraantje Lek van Anne Storm